

NYHETER OM EU

NYHETSREVY FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ NOVEMBER 2006

Ny rapport visar att Sverige inte har förlorat på kronan

Inför folkomröstningen om EMU 2003 var ett av ja-sidans viktigaste argument att utan euro så missgynnas den svenska utrikeshandeln.

Argumentet fanns bland annat att läsa på moderaternas hemsida och i påtryckarorganisationen Svenskt Näringslivs rapporter om Sverige och EMU. Även de socialdemokratiska euroentusiasterna använde sig av argumentet. Till exempel Anders Sundström, socialdemokraternas ja-general: "Utrikeshandeln växer om vi är med i valutaunionen. Det har stor betydelse för sysselsättningen, främst inom små och medelstora företag." (Expressen 21 januari 2003)

Men redan då var det ett falskt argument. Tidningen Affärsvärlden hade granskat utvecklingen sedan den 1 januari 1999, när EMU startade, till 2002. Under den tiden hade EMU-ländernas handel sinsemellan inte ökat snabbare än vad handeln hade ökat med länderna som stod utanför unionen. För det stora flertalet EMU-länder var det till och med tvärtom: handeln med länder utanför EMU-blocket hade ökat snabbare än den med andra EMU-länder.

Jämför man utvecklingen över tiden finner man ännu mindre belägg för att EMU skulle betyda särskilt mycket för utrikeshandeln. Både export och import ökade långsammare under 1999-2002 än under perioden 1996-1998.

Affärsvärlden summerade: "Det finns inga belägg för att den svenska handeln skulle ta fart för att vi går med i EMU."

EU:s ekonomiska och monetära union (EMU) infördes i tre steg under 90-talet. Det tredje steget togs den 1 januari 1999 med skapandet av en europeisk centralbank och den gemensamma

valutans, euron, tillkomst. Då låstes växelkurserna. Som sedlar och mynt infördes euron den 1 januari 2002. Tolv EU-länder har gått över till euro:

Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien, Holland, Belgien, Österrike, Finland, Grekland, Portugal, Irland och Luxemburg. Sverige, Storbritannien och Danmark står utanför, liksom Malta, Cypern och övriga nya medlemsländer i Öst- och Centraleuropa.

Att ja-sidans ekonomiska paradargument i under EMU-omröstningen hösten 2003 var falskt bekräftas av en ny rapport från forskningsinstitutet Centre for Economic Policy Research i London. Institutet, som är finansierat av EU, har låtit den kände handelsökonom Richard Baldwin undersöka hur de EU-länder som inte är med i valutaunionen påverkas när det gäller utrikeshandel.

Baldwins forskning visar att de länder som står utanför euron knappast alls missgynnats i detta avseende.

Undersökningen bekräftar att ja-sidans påståenden var grovt överdrivna. I verkligheten har handeln endast påverkats marginellt positivt av att euron infördes. Men viktigast är att de länder som liksom Sverige behållit den egna valutan har haft likartad utveckling som euroländerna.

När andra faktorer räknats bort finner Baldwin att införandet av euron lett till att handeln mellan euroländerna ökat med nio procent.

Samtidigt visar det sig att Sverige, Danmark och Storbritannien tvärtom ja-sidans påstående inte har förlorat någon handel med EMU-området. Istället har handeln dit ökat med sju procent, en nästan lika stor ökning som mellan EMU-länderna.

Ja-sidan ekonomiska paradargument

var med andra ord falskt. Sverige har inte förlorat på kronan. Sverige, Danmark och Storbritannien har haft en lika bra utveckling av handeln som euroländerna.

Baldwins slutsats är att för dess tre länder skulle ett beslut om att gå in i valutaunionen leda till en mycket begränsad ytterligare ökning av exporten. I Sveriges fall så skulle exporten öka med en (1) procent. Huruvida Baldwins slutsats håller ska vi låta vara osagt. Men denna eventuella ökning av exporten till euroländerna ska vägas mot att utrikeshandeln kan drabbas om vi inte längre kan anpassa vår valutas växelkurs till den ekonomiska verkligheten i vårt eget land. Många av Sveriges handelspartners ligger utanför eurozonen. Av den svenska exporten går omkring 55 procent till EU, men mindre än 40 procent till euroländerna.

Av Sveriges fem största handelspartners är bara en, Tyskland, ett euroland. De andra, USA, Norge, Danmark och Storbritannien, har inte euron.

Den andel av Sveriges export som går till EU-området sjunker långsamt. 1995, vårt första år i EU, gick omkring 60 procent av vår export till andra länder i unionen, sedan dess har andelen sjunkit till 55 procent.

I Sverige har vi, de senaste 14 åren, tillämpat rörliga växelkurser. Vi räddades från ekonomisk kollaps när vi år 1992 släppte försvaret av den fasta kronkursen.

Den rörliga växelkursen kan ses som en viktig försäkring mot att drabbas av massarbetslöshet.

Bland annat därför att det är valutan som vid ekonomiska störningar likt en stötdämpare tar emot den stora smällen istället för arbetsmarknaden.

Höjd minimiskatt på öl möter motstånd

I november möts EU:s ekonomi- och finansministrar (Ekofin) i Bryssel för att diskutera ett förslag om höjning av minimiskatter på sprit, starkvin och öl. I början av september lade EU-kommissionen ett förslag om en höjning av minimiskatterna på alkohol med 31 procent. Höjningen handlar i praktiken bara om en uppräknig av skatterna med inflationen sedan den förra höjningen (1992). För en burk öl (50 centiliter) skulle det betyda en prisökning med cirka tio öre. Den blygsamma skattejusteringen har dock medfört kraftiga protester från framför allt Tjeckien, som sökt stöd hos andra ölproducerande länder som Irland, Polen, Tyskland och Österrike för att förhindra en höjning. Eftersom det i skattefrågor krävs enhällighet bland medlemsländerna kan Tjeckien dock på egen hand stoppa ett beslut.

Svenska hästavelsregler fälldes i EU-domstolen

Sveriges tidigare regler om avelsvärdering av hingstar stred mot EU:s lagstiftning, eftersom de försvårade handeln med hästar mellan Sverige och andra medlemsländer. Det slår EU-domstolen fast i en fällande dom (26 oktober). Domstolen konstaterar att alla regler om hästavel måste grundas på EU:s direktiv om villkoren för handel med hästar. Att som Sverige gjorde, kräva att en hingst ska vara avelsvärderad i Sverige för att få användas till andra ston än hingstägarens egna, strider mot EU:s lagstiftning.

Frankrike får klartecken för kärnreaktor

EU-kommissionen har gett klartecken för byggande av en kärnkraftsanläggning i norra Frankrike. Den aktuella anläggningen består av en så kallad tryckvattenreaktor (EPR) med en produktionskapacitet av 1.630 megawatt. Reaktorn – den första i en serie planerade nykonstruktioner – ska uppföras i Flamanville i Normandie. Ungefär tre fjärdedelar av Frankrikes elektricitet kommer från kärnkraft, den högsta andelen i världen. I landet finns

i dag sammanlagt 58 reaktor med en kapacitet på mellan 900 och 1.450 megawatt. Anledningen till att Frankrike planerar nya anläggningar, är att de nuvarande kärnkraftverkens livslängd beräknas vara slut om ungefär tio år. Enligt Euratomfördraget (artikel 41) måste EU-kommissionen informeras om alla investeringar som gäller nyuppförande av kärnkraftverk. Samma krav gäller om en gammal anläggning ska ersättas med en ny. Den planerade reaktortypen är resultatet av ett fransk-tyskt samarbete. En liknande reaktor uppförs för närvarande i Olkiluoto i Finland.

Utvidgningen stärker extremhögern i EU-parlamentet

Extremhögern ser ut att stärka sin ställning i EU-parlamentet i samband med att Bulgarien och Rumänien blir EU-medlemmar vid årsskiftet. En uppgörelse med nationalistpartier från de båda nya medlemsländerna banar väg för den första partigruppen bestående av partier på den yttersta högerkanten. Förhandlingarna om att bilda en ny partigrupp har letts av det belgiska Vlaams Belang och den franska Nationella Fronten. Övriga som deltagit i diskussionerna om gruppbildning är de italienska Lega Nord och Nationella Alliansen, det österrikiska Alliansen för Österrikes Framtid, det tjeckiska Förbundet för Tjeckiens Oberoende, det Polska Familjeförbundet, de rumänska Storrumänska Partiet och Nya Generationspartiet samt det bulgariska Attackpartiet. Genom att bilda en egen partigrupp får extremhögerpartierna ökad talartid, fler platser i utskotten och mer pengar.

Sverige stäms inför EU-domstolen

EU-kommissionen ska stämma Sverige inför EU-domstolen för Boxermonopolet. Kommissionen har i flera år kritiserat Sverige för att det statliga tv-monopolet för marksänd digital-tv finns kvar. Sedan fyra år måste EU:s medlemmar ha en öppen marknad för radio- och tv-sändningar. – Jag beklagar att jag måste dra

Sverige inför domstolen, men svenska tittare borde inte förvägras sin rätt att välja vem som ska förse dem med digital marksänd tv, säger konkurrens-kommissionären Neelie Kroes. Boxers monopolställning skulle enligt kommissionen ha upphört senast i juli 2003, men ännu har inget hänt.

”EU måste bli en federation”

– Om man vill att EU ska bli starkt och hävda sig i konkurrensen finns det bara en lösning: EU måste bli en federation. Det säger Jean-Paul Fitoussi, chef för det franska konjunkturinstitutet, OFCE. Men frågan om en federation är så kontroversiell att ingen politiker vågar ta den i sin mun.

– Trots att alla europeiska ledare vet hur man skulle kunna göra. För det är bråttom. EU är tänkt för en stor ekonomi – men reglerna är gjorda som för en liten ekonomi. Nu har regeringarna ett ytterst begränsat manöverutrymme. Stabilitetspakten begränsar det, också konkurrensen. Tänk er om USA, som har en utrikesminister, skulle bestå av 50 suveräna stater – då skulle det vara mycket svagare. Nej, vi kan inte gå tillbaka, säger Jean-Paul Fitoussi.

Tjänstedirektivet kan vara klart innan årsskiftet

EU kan före årsskiftet ha ett färdigt tjänstedirektiv. Ytterligare ändringar i direktivet röstade nyligen ner i inre marknadsutskottet i EU-parlamentet. Inre marknadsutskottet, som är huvudutskott för tjänstedirektivet, röstade ner elva ändringsförslag som lagts fram av föredragande socialdemokraten Evelyn Gebhardt inför parlamentets andra läsning av direktivet. Ändringarna skulle bland annat ha minskat EU-domstolens inflytande över direktivet och förtydliga att nationell praxis gäller i arbetsrätten på den gemensamma tjänstemarknaden. Men de konservativa och liberala ledamöterna röstade mot ändringarna och de flesta socialdemokrater la ner sina röster. Istället antogs den kompromiss som både parlamentet och ministerrådet godkände i en första läsning. Omröstningen i EU-parlamentet äger rum i mitten av november.